

Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål – tillträde till det andra tilläggsprotokollet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:170 Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål – tillträde till det andra tilläggsprotokollet.

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Vidare föreslås i propositionen den lagstiftning som krävs för att Sverige ska uppfylla åtagandena i tilläggsprotokollet.

Tilläggsprotokollet innebär en vidareutveckling av Europarådskonventionens befintliga former av rättslig hjälp. Vidare införs vissa nya former av samarbete. Tilläggsprotokollets föreskrifter överensstämmer i stort med innehållet i 2000 års EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, som redan har genomförts i svensk rätt. Behovet av lagändringar till följd av tilläggsprotokollet bedöms därför vara begränsat.

I rättegångsbalken föreslår regeringen en ändring som innebär att rättens översättningskyldighet rörande handlingar i brottmål som ska sändas till någon som vistas utomlands ska gälla oavsett vilket land personen vistas i.

I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål föreslår regeringen bl.a. följande ändringar. Förhör genom videokonferens under förundersökning i Sverige ska få ske endast om den misstänkte samtycker till förhöret. Tillfälligt överförande av frihetsberövade personer för förhör ska vara möjligt även om förhöret rör egen brottslighet, dock inte om syftet är att den frihetsberövade ska ställas till ansvar inför domstol.

I lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar föreslås en ändring som innebär att det ska vara möjligt att inrätta en gemensam utredningsgrupp även i förhållande till stater som har tillträtt tilläggsprotokollet.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner tilläggsprotokollet och de förklaringar som regeringen föreslår samt antar regeringens lagförslag.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Bakgrund	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	7
Sveriges tillträde till det andra tilläggsprotokollet	7
Regeringens lagförslag	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Sveriges tillträde till det andra tilläggsprotokollet

Riksdagen godkänner

- a) det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål,
- b) en förklaring enligt artikel 33.2 i tilläggsprotokollet om att Sverige inte godtar artikel 17 om gränsöverskridande övervakning,
- c) en förklaring enligt artiklarna 18 och 19 i tilläggsprotokollet om vilka myndigheter som är behöriga vid tillämpningen av dessa artiklar rörande kontrollerade leveranser och hemliga utredningar, och
- d) en förklaring enligt artikel 4.9 i tilläggsprotokollet med innebörd att Sverige godtar elektroniskt översändande av ansökningar om rättslig hjälp efter överenskommelse i det enskilda fallet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:170 punkterna 5–8.

2. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i rättegångsbalken,
- b) lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.,
- c) lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, och
- d) lag om ändring i lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:170 punkterna 1–4.

Stockholm den 24 oktober 2013

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Jan Ertsborn (FP) och Stefan Svanström (KD).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Rättslig hjälp i brottmål är en del av det internationella straffrättsliga samarbetet mellan stater. Rättslig hjälp är bistånd mellan olika staters myndigheter i ett pågående brottmålsförfarande, t.ex. hjälp med olika utredningsåtgärder.

Det internationella straffrättsliga samarbetet grundar sig huvudsakligen på internationella konventioner och avtal som förhandlats fram inom Europarådet och FN. Under senare år har dock utvecklingen av samarbetet för Sveriges del främst skett inom EU.

Europarådet antog 1959 den europeiska konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (ETS 030). Sverige tillträdde konventionen 1967 (prop. 1961:48, bet. 1961:1LU29, SÖ 1968:15)¹. År 1978 antog Europarådet ett första tilläggsprotokoll (ETS 099), som Sverige tillträdde 1979 (prop. 1978/79:80, bet. 1978/79:JuU18, SÖ 1979:12).

Den 8 november 2001 antog Europarådet ett andra tilläggsprotokoll till konventionen (ETS 182). Sverige undertecknade tilläggsprotokollet samma dag som det antogs. Den 1 mars 2013 hade tilläggsprotokollet tillträtts av 28 stater.

Ärendet och dess beredning

Regeringen föreslår i proposition 2013/14:170 Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål – tillträde till det andra tilläggsprotokollet att Sverige ska tillträda detta protokoll. Vidare lämnas förslag till lagstiftning för att genomföra de åtaganden som ett tillträde medför.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1.

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. När det gäller regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (punkt 3 i lagförslagen) noterar utskottet att förslaget även innefattar en smärre språklig ändring i 30 § första stycket. Det kan vidare nämnas att lagen (2005:495) om ändring i lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar (punkt 4 i lagförslagen) nu har trätt i kraft genom regeringens beslut i förordning (2013:281).

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

¹ I den svenska översättningen av konventionen används termen inbördes rättshjälp (SÖ 1968:15).

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Vidare föreslås i propositionen den lagstiftning som krävs för att Sverige ska uppfylla åtagandena i tilläggsprotokollet.

Tilläggsprotokollet innebär en vidareutveckling av Europarådskonventionens befintliga former av rättslig hjälp. Vidare införs vissa nya former av samarbete. Tilläggsprotokollets föreskrifter överensstämmer i stort med innehållet i 2000 års EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Konventionen har redan genomförts i svensk rätt, och behovet av lagändringar till följd av tilläggsprotokollet bedöms därför vara begränsat.

I rättegångsbalken föreslår regeringen en ändring som innebär att rättens skyldighet att översätta handlingar i brottmål som ska sändas till någon som vistas utomlands ska gälla oavsett vilket land personen vistas i.

I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål föreslår regeringen bl.a. följande ändringar. Förhör genom videokonferens under förundersökning i Sverige ska få ske endast om den misstänkte samtycker till förhöret. Tillfälligt överförande av frihetsberövade personer för förhör ska vara möjligt även om förhöret rör egen brottslighet, dock inte om syftet är att den frihetsberövade ska ställas till ansvar inför domstol.

I lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar föreslås en ändring som innebär att det ska vara möjligt att inrätta en gemensam utredningsgrupp även i förhållande till stater som har tillträtt tilläggsprotokollet.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Utskottets överväganden

Sveriges tillträde till det andra tilläggsprotokollet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner dels det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, dels de förklaringar som regeringen föreslår i propositionen.

Propositionen

Europarådskonventionen och det första tilläggsprotokollet

Regeringen redogör i propositionen (s. 12 f.) för det internationella straffrättsliga samarbetet och vad detta samarbete går ut på.

Den grundläggande internationella konventionen på området är Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (i fortsättningen Europarådskonventionen). I den konventionen åtar sig staterna att lämna varandra rättslig hjälp i största möjliga utsträckning i mål eller ärenden som avser beivrande av brott. Konventionen omfattar rättslig hjälp i form av bl.a. bevisupptagning, husrannsakan, delgivning av rättegångshandlingar, överförande av lagföring och underrättelse om brottmålsdomar.

När Sverige tillträdde Europarådskonventionen 1967 lämnades vissa förbehåll och förklaringar, men några lagändringar ansågs inte nödvändiga (prop. 1961:48, bet. 1961:1LU29, SÖ 1968:15).

Det första tilläggsprotokollet utvidgade konventionens tillämpningsområde, bl.a. rörande ärenden om skattebrott, och kompletterade föreskrifterna om viss rättslig hjälp på verkställighetsstadiet. När Sverige genomförde det första tilläggsprotokollet gjorde man en mindre lagändring om bevisupptagning åt utländska domstolar (prop. 1978/79:80, bet. 1978/79:JuU18, SÖ 1979:12).

Sverige har senare ändrat flera förklaringar och förbehåll till Europarådskonventionen (prop. 1975:35, bet. 1975:JuU13, SÖ 1977:88, prop. 1991/92:46, bet. 1991/92:JuU6, SÖ 1992:4 och prop. 1999/2000:61, bet. 1999/2000:JuU19, SÖ 2000:41).

Den 1 mars 2013 hade 50 stater tillträtt Europarådskonventionen, bl.a. EU:s samtliga medlemsstater, medan 43 stater hade tillträtt det första tilläggsprotokollet.

EU-konventionen

Den 29 maj 2000 antog rådet för inrikes och rättsliga frågor en konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan EU:s medlemsstater (i fortsättningen EU-konventionen). Den 16 oktober 2001 antog rådet ett tilläggs-

protokoll. Syftet med EU-konventionen och dess tilläggsprotokoll var att komplettera tidigare internationella överenskommelser, främst Europaråds-konventionen och dess första tilläggsprotokoll samt Schengenkonventionen.

EU-konventionen innehåller artiklar som vidareutvecklar redan etablerade former av rättslig hjälp (bl.a. delgivning av rättegångshandlingar och bevisupptagning). Genom konventionen infördes också vissa nya former av samarbete, bl.a. om kontrollerade leveranser och hemliga utredningar. EU-konventionen har genomförts i svensk rätt (prop. 2004/05:144, bet. 2004/05:JuU33).

Det andra tilläggsprotokollets huvudsakliga innehåll

Den 8 november 2001 antog Europarådet det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen (ETS 182). Tilläggsprotokollet syftar till att modernisera bestämmelserna, utvidga formerna av rättslig hjälp och möjliggöra en snabbare och mer flexibel behandling av ansökningar om rättslig hjälp. I korthet innebär tilläggsprotokollet en mindre utvidgning av Europaråds-konventionens tillämpningsområde och en vidareutveckling av konventionens befintliga former av rättslig hjälp. Vidare införs vissa nya former av samarbete, och vissa kompletteringar görs i fråga om förfarandet. De allra flesta föreskrifterna i tilläggsprotokollet överensstämmer i huvudsak med motsvarande artiklar i den ovan nämnda EU-konventionen.

Regeringens förslag

Enligt regeringen finns det starka skäl för Sverige att tillträda det andra tilläggsprotokollet. Regeringen anför bl.a. (s. 40) att svenska myndigheter därigenom lättare skulle kunna få rättslig hjälp beträffande fler åtgärder. De enstaka lagändringar som tillträdet föranleder talar enligt regeringen inte mot ett tillträde.

Mot denna bakgrund – och eftersom regeringen inte får ingå överenskommelser som är bindande för Sverige utan riksdagens godkännande, om överenskommelsen förutsätter att lagen ändras (10 kap. 3 § regeringsformen) – föreslår regeringen att riksdagen godkänner det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen godkänner en förklaring enligt artikel 33.2 om att Sverige inte godtar artikel 17 om gränsöverskridande övervakning. Regeringen anför (s. 27) bl.a. att utländska tjänstemän som deltar i gränsöverskridande övervakning kan komma att utöva myndighetsutövning på svenskt territorium. Det finns därför skäl att vara restriktiv med den formen av samarbete. Dessutom kan gränsöverskridande övervakning ske utan föregående samtycke från svenska myndigheter medan övriga samarbetsformer enligt tilläggsprotokollet bygger på att en överenskommelse träffas i varje enskilt fall. Sverige har redan ett samarbete om gränsöverskridande övervakning med bl.a. Schengenstater och Norge. Behovet av att utvidga samarbetet till ytterligare länder får anses vara begränsat.

Regeringen föreslår även att riksdagen godkänner en förklaring enligt artiklarna 18 och 19 om vilka myndigheter som är behöriga vid tillämpningen av dessa artiklar när det rör sig om kontrollerade leveranser (som huvudregel en åklagare) och hemliga brottsutredningar (som huvudregel den åklagare eller polismyndighet som leder förundersökningen).

Slutligen föreslår regeringen att riksdagen också godkänner en förklaring enligt artikel 4.9 som innebär att Sverige godtar elektroniskt översändande av ansökningar om rättslig hjälp efter överenskommelse i varje enskilt fall. Detta motsvarar vad som gäller enligt svensk rätt, se 2 kap. 4 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till något motionsyrkande. Utskottet delar regeringens uppfattning att Sverige bör tillträda det andra tilläggsprotokollet. Det kommer att bidra till att svenska myndigheter lättare får rättslig hjälp med fler åtgärder. Som regeringen anför talar inte heller de enstaka lagändringarna som tilläggsprotokollet leder till mot ett tillträde. Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag till förklaringar, och utskottet föreslår alltså att riksdagen godkänner såväl tilläggsprotokollet som förklaringarna.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

I propositionen (s. 15–39) går regeringen igenom det andra tilläggsprotokollet och redogör för hur svensk rätt förhåller sig till detta. Regeringen bedömer att Sveriges tillträde till tilläggsprotokollet medför att man måste ändra i vissa bestämmelser i rättegångsbalken, lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

De ändringar som regeringen föreslår innebär till att börja med att förhör genom videokonferens med en misstänkt som befinner sig i Sverige under en förundersökning ska få ske endast om den misstänkte samtycker till förhöret.

Regeringen föreslår också att det blir möjligt att tillfälligt överföra en frihetsberövad person för förhör som rör egen brottslighet – dock inte om syftet är att den frihetsberövade ska ställas till ansvar inför domstol. I sådana fall kan det i stället bli fråga om t.ex. utlämning eller överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

Vidare föreslår regeringen att det införs en särskild möjlighet att tillfälligt överföra en person som i Sverige avtjänar ett fängelsestraff som har dömts ut i en annan stat för en ny prövning av domen i den andra staten. Ett överförande till den andra staten ska dock endast få ske om den dömda samtycker till att bli överförd. Den nya prövningen av domen som avses ska motsvara våra extraordinära rättsmedel, t.ex. resning, eller en därpå följande prövning. Den frihetsberövade personen ska vid ett överförande från Sverige ha rätt att avräkna den tid som han eller hon vistas utanför anstalt.

På motsvarande sätt föreslår regeringen att det införs en möjlighet för en svensk domstol att begära överföring av en person, som i en annan stat avtjänar ett fängelsestraff som har dömts ut i Sverige, för en ny prövning av domen här. Även i detta fall ska ett överförande endast få ske om den dömda samtycker till det.

Regeringen föreslår även en utvidgning av rättens skyldighet att översätta handlingar i brottmål som ska sändas till någon som vistas utomlands. Utvidgningen innebär att rättens översättningsskyldighet ska gälla oavsett vilket land personen vistas i.

Därutöver föreslår regeringen att det införs en möjlighet att inrätta en gemensam utredningsgrupp även i förhållande till stater som har tillträtt det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Lagförslagen framstår som väl avvägda, och utskottet föreslår därför att riksdagen antar dessa. Utskottet noterar att regeringens lagförslag även innefattar en smärre språklig ändring i 30 § första stycket lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:170 Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål – tillträde till det andra tilläggsprotokollet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.
5. Riksdagen godkänner det andra tilläggsprotokollet till Europarådskonventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål.
6. Riksdagen godkänner en förklaring enligt artikel 33.2 i tilläggsprotokollet.
7. Riksdagen godkänner en förklaring enligt artiklarna 18 och 19 i tilläggsprotokollet.
8. Riksdagen godkänner en förklaring enligt artikel 4.9 i tilläggsprotokollet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 33 kap. 9 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2012/13:132 *Föreslagen lydelse*

33 kap.

9 §

Rätten får vid behov översätta handlingar som kommer in till eller skickas ut från rätten. Rätten är skyldig att översätta en handling i ett brottmål eller de viktigaste delarna av den, om en översättning är av väsentlig betydelse för att den misstänkte ska kunna ta tillvara sin rätt. Översättningen får göras muntligen om det inte är olämpligt med hänsyn till vad handlingen eller målet rör eller någon annan omständighet.

Rätten är också skyldig att översätta en handling i ett brottmål eller de viktigaste delarna av den, om handlingen ska sändas till någon som vistas i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz och det finns anledning att anta att personen inte förstår språket i handlingen. Handlingen ska översättas till språket i den andra staten eller om myndigheten känner till att personen inte förstår detta språk, till ett annat språk som personen förstår.

Rätten är också skyldig att översätta en handling i ett brottmål eller de viktigaste delarna av den, om handlingen ska sändas till någon som vistas i en annan stat och det finns anledning att anta att personen inte förstår språket i handlingen. Handlingen ska översättas till språket i den andra staten eller om myndigheten känner till att personen inte förstår detta språk, till ett annat språk som personen förstår.

Den som biträtt med översättning har rätt till skälig ersättning, som betalas av staten.

Första och tredje styckena ska tillämpas även i fråga om överföring från punktskrift till vanlig skrift eller omvänt.

Om det är möjligt ska rätten anlita en översättare som är auktoriserad. I annat fall ska en annan lämplig person anlitas för att utföra översättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Vid verkställighet av fängelse räknas strafftiden, när den dömda är häktad eller omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken eller på annan grund intagen i kriminalvårdsanstalt, från den dag då domen får verkställas och i annat fall från den dag då den dömda enligt 10 § tas in i häkte eller kriminalvårdsanstalt eller omhändertas av polismyndighet för förpassning.

Den tid som en intagen vistas utanför anstalt enligt 10 kap. 3 § fängelselagen (2010:610) eller enligt 4 kap. 29 eller 31 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska räknas in i verkställighetstiden. Detsamma gäller den tid som en intagen vistas utanför anstalt med stöd av 9 kap. 1 §, 10 kap. 1, 2 eller 4 § eller 11 kap. 1 § fängelselagen, om inte särskilda skäl talar mot det.

Den tid som en intagen vistas utanför anstalt enligt 10 kap. 3 § fängelselagen (2010:610) eller enligt 4 kap. 29, 29 a eller 31 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska räknas in i verkställighetstiden. Detsamma gäller den tid som en intagen vistas utanför anstalt med stöd av 9 kap. 1 §, 10 kap. 1, 2 eller 4 § eller 11 kap. 1 § fängelselagen, om inte särskilda skäl talar mot det.

Den tid som den dömda hållits i häkte i målet eller varit omhändertagen enligt 28 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken efter det att slutlig dom eller beslut däri meddelades, ska räknas in i verkställighetstiden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Senaste lydelse 2010:617.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

dels att 2 kap. 4 §, 3 kap. 1 §, 4 kap. 11, 13, 29 och 30 §§ samt 5 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 29 a och 31 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

En ansökan om rättslig hjälp i Sverige enligt denna lag bör innehålla
– uppgift om den utländska domstol eller myndighet som handlägger ärendet,

– en beskrivning av det rättsliga förfarande som pågår,

– uppgift om den aktuella gärningen med tid och plats för denna, samt de bestämmelser som är tillämpliga i den ansökande staten,

– uppgift om vilken åtgärd som begärs och, i förekommande fall, i vilken egenskap en person ska höras,

– namn på och adress till de personer som är aktuella i ärendet.

I 4 kap. 8, 11, 14, 24 a, 25, 25 b, 25 c, 26 a och 29 §§ finns särskilda bestämmelser om vad en ansökan ytterligare ska innehålla vid vissa slag av åtgärder.

I 4 kap. 8, 11, 14, 24 a, 25, 25 b, 25 c, 26 a, 29 och 29 a §§ finns särskilda bestämmelser om vad en ansökan ytterligare ska innehålla vid vissa slag av åtgärder.

Om ärendet är brådskande eller om verkställighet önskas inom viss tidsfrist, ska detta anges och motiveras.

En ansökan om rättslig hjälp ska göras skriftligen genom post, bud eller telefax. Den får även, efter överenskommelse i det enskilda fallet, översändas på annat sätt.

3 kap.

1 §²

Bestämmelserna i 2 kap. 4 § första och tredje styckena ska tillämpas vid ansökan om rättslig hjälp utomlands, om inte annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller av krav från den mottagande staten.

I 4 kap. 9, 10, 13, 24 b, 26 och 26 c §§ finns särskilda bestämmelser om vad en ansökan ytterligare ska innehålla vid vissa slag

I 4 kap. 9, 10, 13, 24 b, 26, 26 c och 31 a §§ finns särskilda bestämmelser om vad en ansökan ytterligare ska innehålla vid vissa

¹ Senaste lydelse 2011:906.

² Senaste lydelse 2011:906.

av åtgärder.

slag av åtgärder.

4 kap. 11 §³

En ansökan om rättslig hjälp med förhör genom videokonferens i rättegång med någon som befinner sig i Sverige *skall* handläggas av en *tingsrätt som har de tekniska hjälpmedel som krävs för ett sådant förhör*. Förhör med en tilltalad får ske endast om han eller hon samtycker till förhöret. Samtycket *skall* framgå av ansökan.

Vid handläggningen i tingsrätten *skall* ärendet anses som en bevisupptagning utom huvudförhandling. Den som är part *skall* under rättas om tid och plats för bevisupptagningen men behöver kallas endast om han eller hon *skall* höras eller annars fullgöra något vid bevisupptagningen. Om det behövs får rätten besluta om biträde av tolk.

En ansökan om rättslig hjälp med förhör genom videokonferens under förundersökning *skall* handläggas av åklagare.

En ansökan om rättslig hjälp med förhör genom videokonferens i rättegång med någon som befinner sig i Sverige *ska* handläggas av en *tingsrätt*. Förhör med en tilltalad får ske endast om han eller hon samtycker till förhöret. Samtycket *ska* framgå av ansökan.

Vid handläggningen i tingsrätten *ska* ärendet anses som en bevisupptagning utom huvudförhandling. Den som är part *ska* under rättas om tid och plats för bevisupptagningen men behöver kallas endast om han eller hon *ska* höras eller annars fullgöra något vid bevisupptagningen. Om det behövs får rätten besluta om biträde av tolk.

En ansökan om rättslig hjälp med förhör genom videokonferens under förundersökning *ska* handläggas av åklagare. *Förhör med en misstänkt får ske endast om han eller hon samtycker till förhöret*.

13 §⁴

I ett mål eller ärende vid svensk domstol får domstolen, under förutsättning att videokonferens i rättegång är tillåten enligt svensk rätt, ansöka om rättslig hjälp med förhör vid myndighet i en annan stat genom videokonferens med en person som befinner sig i den staten om det har avtalats om sådan rättslig hjälp i en internationell överenskommelse med den andra staten eller om den staten annars ger sådan hjälp. När

I ett mål eller ärende vid svensk domstol får domstolen, under förutsättning att videokonferens i rättegång är tillåten enligt svensk rätt, ansöka om rättslig hjälp med förhör vid myndighet i en annan stat genom videokonferens med en person som befinner sig i den staten om det har avtalats om sådan rättslig hjälp i en internationell överenskommelse med den andra staten eller om den staten annars ger sådan hjälp. När

³ Senaste lydelse 2005:491.

⁴ Senaste lydelse 2005:491.

det gäller förhör med en tilltalad *skall* det av ansökan framgå att den som *skall* höras samtycker till förhöret.

Åklagare får ansöka om rättslig hjälp vid utländsk myndighet med förhör genom videokonferens under förundersökning med en person som befinner sig i en annan stat om det har avtalats om sådan rättslig hjälp i en internationell överenskommelse med den andra staten eller om den staten annars ger sådan hjälp.

det gäller förhör med en tilltalad *ska* det av ansökan framgå att den som *ska* höras samtycker till förhöret.

Åklagare får ansöka om rättslig hjälp vid utländsk myndighet med förhör genom videokonferens under förundersökning med en person som befinner sig i en annan stat om det har avtalats om sådan rättslig hjälp i en internationell överenskommelse med den andra staten eller om den staten annars ger sådan hjälp. *Förhör med en misstänkt får ske endast om han eller hon samtycker till förhöret.*

29 §

Efter ansökan av en annan stat får, för förhör eller konfrontation i samband med en förundersökning eller en rättegång där,

1. en person som är berövad friheten i Sverige föras över till den andra staten *om förhöret avser annat än utredning om den frihetsberövades egen brottslighet*, eller

2. en person som är berövad friheten i den andra staten föras över till Sverige.

Av ansökan enligt första stycket 1 *skall* det framgå hur lång tid den frihetsberövade behöver vistas i den andra staten.

1. en person som är berövad friheten i Sverige föras över till den andra staten, eller

Av ansökan enligt första stycket 1 *ska* det framgå hur lång tid den frihetsberövade behöver vistas i den andra staten.

Ett överförande enligt första stycket 1 får inte ske för att den frihetsberövade ska ställas till ansvar inför domstol.

29 a §

Efter ansökan av en annan stat får en frihetsberövad person, som avtjänar ett fängelsestraff i Sverige enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, överföras till den stat där fängelsestraffet har utdömts för att där inställa sig för en ny prövning av domen. Ett sådant överförande får ske endast om den frihetsberövade samtycker till det. Samtycket ska framgå av ansökan.

30 §

En ansökan om överförande prövas av regeringen. En ansökan från en stat som är medlem i Europeiska unionen eller från Norge eller Island prövas dock av åklagare.

En ansökan enligt 29 § första stycket 1 får vägras om ett överförande medför att tiden för frihetsberövandet förlängs eller om den frihetsberövades närvaro behövs i ett brottmål som handläggs här i landet.

Om en ansökan enligt 29 § första stycket 1 bifalls, *skall* det framgå av beslutet när den frihetsberövade senast *skall* återföras till Sverige, eller i förekommande fall, försättas på fri fot.

En ansökan enligt 29 § första stycket 1 *eller* 29 a § får vägras om ett överförande medför att tiden för frihetsberövandet förlängs eller om den frihetsberövades närvaro behövs i ett brottmål som handläggs här i landet.

Om en ansökan enligt 29 § första stycket 1 *eller* 29 a § bifalls, *ska* det framgå av beslutet när den frihetsberövade senast *ska* återföras till Sverige eller, i förekommande fall, försättas på fri fot.

31 a §

En svensk domstol får begära att en frihetsberövad person som, enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, avtjänar ett i Sverige utdömt fängelsestraff i en annan stat, förs över till Sverige för att inställa sig till en ny prövning av den dom som verkställigheten gäller. Av ansökan ska det framgå att den frihetsberövade samtycker till att överföras.

5 kap.

8 §

I den utsträckning det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige gäller bestämmelserna om immunitet i 5–7 §§ även en frihetsberövad som har förts över till Sverige enligt 4 kap. 29 eller 31 §.

I den utsträckning det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige gäller bestämmelserna om immunitet i 5–7 §§ även en frihetsberövad som har förts över till Sverige enligt 4 kap. 29, 31 eller 31 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2005:495

Föreslagen lydelse

1 §

Bestämmelserna i 2–9 §§ gäller för sådana gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar som inrättas mellan myndigheter i Sverige och myndigheter i en eller flera stater med stöd av

1. rådets rambeslut 2002/465/RIF av den 13 juni 2002 om gemensamma utredningsgrupper,

2. konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater, *eller*

3. avtalet av den 19 december 2003 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och 2001 års protokoll till denna.

2. konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater,

3. avtalet av den 19 december 2003 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och 2001 års protokoll till denna, *eller*

4. det andra tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen av den 20 april 1959 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål.

I 10–14 §§ finns bestämmelser om internationellt samarbete med kontrollerade leveranser.

Bestämmelserna i 15–17 §§ gäller överenskommelser mellan myndigheter i Sverige och myndigheter i en annan stat om samarbete som avser åtgärder i en brottsutredning som utförs av tjänstemän med skyddsidentitet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2005:494.